

سکه‌های ۲۵ تومانی جادویی می‌شوند!

پشت پرده خرید و فروش سکه‌های ۲۵ تومانی به قیمت‌های عجیبی مثل ۵ میلیون تومان چیست؟ آیا این سکه‌ها به خاطر چند گرم نیکل نجومی می‌ارزند؟

ZENDEGI-SALAM

ضمیمه روزنامه خراسان

چهارشنبه ۱۶ اردیبهشت ۱۴۰۲
۵ شوال ۱۴۴۴ ۲۶ آوریل ۲۰۲۲
شماره ۲۱۱۹۶

۲۴۱۶



سورنا ساداتی | روزنامه‌نگار

پرونده

داستان پیدا کردن چند سکه قدیمی داخل یک کوزه زبرخاکی ماجرای جالبی است که سوژه جالبی برای خاطره تعریف کردن در دورهمی‌ها و فیلم و سریال‌ها بود. داستان کسی که در اوج نداری با پیدا کردن کوزه‌ای، زندگی‌اش از این‌رو به آن‌رو می‌شود. این داستان آن قدر محبوب بود که حتی بستر یک نوع کلاهبرداری معروف پیامکی را هم فراهم کرد؛ همان چوپان معروفی که پیامک می‌زد و می‌گفت کلی سکه قدیمی پیدا کرده، اما هیچ‌کس فکرش را نمی‌کرد جای آن سکه‌های قدیمی با سکه‌های ۲۵ تومانی که تا دو دهه قبل برای خرید پفک یا رفت‌وآمد در مسیرهای کوتاه استفاده می‌شد، عوض شود. حالا برای عده‌ای، سکه‌های ۲۵ تومانی که با ارزش‌ریالی‌اش هیچ چیزی نمی‌شود خرید، حکم زبرخاکی را پیدا کرده است. اگر باور نمی‌کنید، سکه ۲۵ تومانی را در پلتفرم‌های خرید و فروش آنلاین جست‌وجو کنید، سکه‌هایی که در گوشه و کنار خانه‌ها و قلک قدیمی بچه‌ها افتاده بود و کسی تحویل‌شان نمی‌گرفت، حالا تا ۵ میلیون تومان می‌ارزند. باورش سخت است، اما فعلاً عده‌ای مشغول این کار هستند. با توجه به خبرهایی که درباره قیمت میلیاردی چرخ خیاطی‌های قدیمی شنیدیم و معلوم شد در دست‌نموده‌های مشابه دیگری که کم نبودند، طبیعی است با این ماجرا هم باشک و تردید بر خورد کنیم. همین یک سال قبل بود که تب فروش تلویزیون‌های قدیمی بالا گرفت چون ادعا می‌شد جیوه داخل لامپ تصویر آن‌ها، میلیاردی می‌ارزد. حالا هم مشابه ماجرای چرخ خیاطی و تلویزیون قدیمی را درباره سکه‌های قدیمی می‌شنویم، اما اگر ماجرا حقیقت داشته باشد چه؟ این موضوع را از جنبه‌های مختلف بررسی کردیم. با ما باشید.

۵ میلیون می‌فروشم، ۱۰۰ هزار تومان نمی‌خرم

گشت و گذاری در دنیای خرید و فروش سکه‌های ۲۵ تومانی با قیمت‌های نجومی

از زمانی که مشغول خرید خانه بودم، معتاد جست‌وجو در پلتفرم‌های خرید

و فروش آنلاین شدم. سرگرمی خوبی است؛ دیگر آن قدر به قیمت‌های عجیب عادت کرده‌ام که چیزی توجهم را جلب نمی‌کند؛ به‌طور مثال یک نفر پرایدی را ۱۵۰ سال قبل حدود ۷ میلیون خریده و حالا می‌خواهد حدود ۱۵۰ میلیون تومان بفروشد. در ظاهر عجیب است اما کنجکاوای برانگیز نیست ولی وسط آن قیمت‌های بالا، شوک اصلی از راه می‌رسد؛ سکه ۲۵ تومانی ضرب شده در سال ۸۰ با قیمت باورنکردنی ۵ میلیون تومان به فروش می‌رسد. فکر کردم اشتباه دیده‌ام. از فروشنده پرسیدم چند تا؟ گفت یکی! پرسیدم مگر ویژگی خاصی دارد؟ گفت توی گوگل نگاه کن. جست‌وجویی در گوگل کردم، سری به آگهی‌های مشابه در همان پلتفرم زدم و دیدم بله، تب فروش این سکه‌ها بالا گرفته. چند دقیقه بعد دوباره به فروشنده پیام دادم و گفتم از این سکه‌ها دارم، حضری فقط ۱۰۰ هزار تومان بخری؟ گفت نه! تعجب کردم.

چطور یک نفر، چیزی را که به نظرش واقعاً ۵ میلیون تومان می‌ارزد، حاضر

نیست ۱۰۰ هزار تومان بخرد؟ بیشتر که جست‌وجو می‌کنم با آگهی‌های

قدیمی‌تر مواجه می‌شوم که سکه‌ها را تا ۵۰ هزار تومان هم می‌فروشند. از قرار معلوم تب ماجرا به این شکل به تازگی بالا گرفته و قبلاً که سکه‌ها کاربردی جز کلکسیون یا جدا کردن آلیاژ برای انگشترسازی و... نداشتند قیمت‌شان این قدر عجیب نبود. با کمی جست‌وجو جنبه‌های دیگر ماجرا مشخص می‌شود. به دلایل نامعلومی جوی بیشتری روی خرید سکه‌های سال ۸۰ وجود دارد. جنس داخلی این سکه‌ها که اولین سکه‌های دو رنگ بودند، نیکل بود. نیکل ارزان نیست اما نجومی هم نیست. جنس بیرونی‌اش هم برنز است. هر سکه اگر ۱۰ گرم باشد باز هم این قیمت‌ها عجیب به نظر می‌رسد،

اما آگهی‌های نجومی زیادی وجود دارد. نیکل در صنایع زیادی کاربرد دارد،



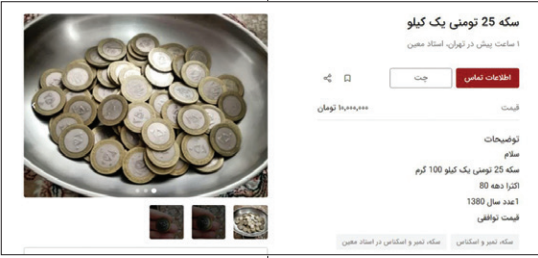
رسانای گرم‌است و خواص زیادی دارد، اما اگر کسی کارش با این فلز باشد، خرید شمش آن معقول‌تر است. به چند آگهی نجومی دیگر هم پیام می‌دهم. خیلی جدی قیمت‌ها را مقطوع اعلام می‌کنند. هر چند هنوز ماجرا را باور نکرده‌ام، اما تصورش هم جالب است که بشود سکه‌ای را که زمانی محض یادگاری نگه داشتیم تا خاطره‌اش زنده بماند تا ۵ میلیون بفروشیم. زحمتش هم فقط یک آگهی و پاسخ به چند آدم کنجکاو است. شاید نفر اولی که این کار را انجام داده محض شوخی بوده، اما نفرات بعدی از مثل «سنگ مفت، گنجشک مفت» استفاده کردند. شاید هم وقتی شایعه قوت بگیرد، کسی باشد که حاضر به پرداخت این قیمت باشد. کسی هم قرار نیست بابت یک آگهی بازخواست شود. دفعه بعد می‌شود این جو هیجانی را برای چیزهای دیگری راه انداخت. به‌طور مثال انباری خانه را بگردیم، یک آتاری، دوربین اسلایدی مکه یا یک رادیوی قدیمی، می‌توان برای هر کدامش داستانی ساخت، به‌طور مثال بگوییم سیم‌پیچ آتاری آلیاژش از طلاست و حالا قیمتی شده! هر قدر هم که باورش سخت باشد، در این اوضاع اقتصادی دوست داریم باور کنیم چرخ خیاطی قدیمی داخل انباری خانه پدری و تلویزیون ۱۴ اینچ سیاه و سفیدمان میلیاردی می‌ارزند و...

تصورش هم جذاب است.

قیمت‌های بی‌حساب و کتاب سکه‌های قدیمی

۲۵ تومانی می‌دانندو حتی آن‌ها را به صورت عده‌ای و با قیمت ۵ میلیون تومان برای فروش گذاشته‌اند. این سکه‌ها با ترکیب مس، نیکل و آلومینیوم محصول سال ۸۳ تا ۸۵ هستند. در این میان بعضی هم سکه‌های ۲۵ تومانی خود را به تفکیک سال تولید ارزش‌گذاری و برای فروش ارائه کرده‌اند و دست کمی از بازار خرید و فروش خودر ندارند و قیمت‌ها با سال تولید بالا و پایین می‌رود. بعضی هم به فروش کیلویی سکه‌های ۲۵ تومانی روی آورده‌اند و یک کیلو سکه را ۱۰ میلیون تومان می‌فروشند. این در حالی است که با کمی گشت‌وگذار در همین پلتفرم‌ها، با آگهی‌هایی مواجه می‌شوید که یک مجموعه سکه قدیمی را یک میلیون تومان قیمت گذاشته‌اند و در قسمتی دیگر، یک سکه ۵ تومانی مسی را که تولید سال ۶۱ است، با قیمت حدود ۲ میلیون و ۵۰۰ هزار تومان می‌فروشند و در توضیحات آن هم قید کرده‌اند که قیمت کالا مقطوع است و اصلاً جای تخفیف و چانه‌زدن ندارد.

هم‌اکنون در پلتفرم‌های خریدوفروش آنلاین، نسبت فروشنده‌ها به خریداران بیشتر است. انگار مسئله فروش سکه‌های ۲۵ تومانی باعث شده است خیلی‌ها حین جست‌وجوی این سکه‌ها در انباری و میان وسیله‌های قدیمی، چیزهای بهتری برای فروش پیدا کنند. سکه‌های ۵۰ تومانی دورنگ یکی از همین اشیاست که بعضی از فروشنده‌ها در توضیح‌شان آن را با ارزش‌تر از سکه‌های



با یک فروشنده فلز برنز تماس می‌گیرم و به او می‌گویم که یک کیلو برنز دارم. او می‌گوید: «هر کیلو برنز الان بین ۲۳۰ تا ۲۵۰ هزار تومن قیمتشه، البته باید بیاری تا ما بررسی کنیم اما من کیلویی ۲۲۰ هزار تومن ازت می‌خرم.» با مدیر بازرگانی یک سایت که فلز نیکل خالص را به ابعاد مورد نیاز مشتری برش می‌دهد و به فروش می‌رساند، تماس می‌گیرم. به او می‌گویم که من مقداری نیکل لازم دارم که می‌خواهم بخرم، می‌گوید: «خرید و فروش این فلز به صورت کیلویی است، چقدر می‌خواهید؟» به او می‌گویم: تقریباً ۵ کیلو، می‌گوید: «۵ کیلویی که ندارد. شمش‌های نیکل ۲۰ در ۶۰ با قطر یک سانتی متر است که تقریباً ۴ کیلو می‌شود. شمش ۱۰ در ۱۰ سانتی متر هم داریم که تقریباً ۳ یا ۴ کیلو می‌شود. قیمت هر کیلو هم ۲ میلیون و ۵۰۰ هزار تومان است.» از او می‌پرسم که آیا چیزی درباره این که سکه‌های ۲۵ تومانی نیکل دارد، شنیده یا نه؟ که می‌گوید: «اگر هم داشته باشد، آن قدر کم است که هیچ ارزشی ندارد. من نه ۲۵ تومانی دارم و نه می‌خرم و فقط نیکل خالص دارم.» با صاحب یک مغازه که بورس فلزات دارد، برای فروش مقداری نیکل تماس می‌گیرم. او می‌گوید: «چند لحظه صبر کنید تا قیمت بگیرم... امروز در نهایت کیلویی یک میلیون و ۲۰۰ هزار تومان از شما می‌خرم.» او هم وجود نیکل در ۲۵ تومانی را چیزی شبیه شوخی می‌داند و می‌گوید که وقت خودش را برای صحبت درباره چنین چیزی تلف نمی‌کند!



سکه‌ها باید بررسی شوند!

یک فلز شناس درباره ترکیب فلز سکه‌های ۲۵ تومانی وارزشمندبودن یا نبودن آن‌ها می‌گوید

سکه‌های ۲۵ تومانی تب‌وتاب تازه‌ای در پلتفرم‌های خریدوفروش آنلاین به راه انداخته‌اند. قسمتی از این پلتفرم‌ها پر شده از عکس و آگهی‌های فروش این سکه‌ها با قیمت‌های عجیب و غریب. از دکتر «سید محمد حسین میرباقری» دانشیار مهندسی مواد و متالورژی دانشگاه صنعتی امیرکبیر تهران، درباره ترکیبات فلزی سکه‌های ۲۵ تومانی وارزش آن‌ها پرسیدیم.

ترکیب هر سکه متفاوت است
دیروز خودم آگهی فروش یک سکه ۲۵ تومانی

به قیمت ۵ میلیون تومان را دیدم ولی حقیقت این است که این سکه‌ها باید بررسی شود.

ترکیب فلزات و درصد آن محاسبه شود و با در نظر گرفتن نرخ جهانی آن فلز، قیمت روز آن به دست آید. معمولاً مسکوکات در ضرایخانه گرد دارد و بر اساس درجه‌بندی آن، ساخت سکه را سفارش می‌دهند. برای مثال ممکن است نسبت ترکیب فلز در این سکه‌ها ۷۵ به ۲۵ یا ۴۰ به ۶۰ باشد. در هر صورت باید سکه‌ها بررسی و درصد و نسبت آن مشخص شود. سکه‌های ۲۵ تومانی دورنگ، دولایه است و هر که از یک جنس فلز است ولی سکه‌هایی که یک‌پارچه هستند بیشتر از جنس نیکل و کروم هستند که آن هم با بررسی مشخص می‌شود.

همین طور ترکیب فلزات در سکه‌های قبل و بعد از انقلاب با هم متفاوت است. به نظر من در صد نیکل در سکه‌های ضرب سال ۸۰ بیشتر است. به هر حال نیکل جزو فلزات گران است و از آن بیشتر در صنعت فولادسازی استفاده می‌شود. شاید برنر نیزها هم خریدار قسمت برنزی این سکه‌ها باشند. آن‌ها از برنز برای آلیاژسازی استفاده می‌کنند. به هر حال هر نمونه باید در آزمایشگاه مرجع استاندارد یا کوآنتومتری بررسی شود. آن‌ها در آزمایشگاه همه ترکیبات سکه‌ها را در می‌آورند و درصد وزنی‌اش را هم اعلام می‌کنند.